

Svar Rek. 11/2021, Svar på Nordisk Råds rekommandasjon 11/2021 Tiltak för motverkandet av arbetsmarknadskriminalitet i byggsektorn

1. Rekommandasjon

Rekommandasjonen har følgende ordlyd:

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

å styrke og videreutvikle nordiske samarbeidet om tiltak for å hindre arbeidsmarkeds kriminalitet, med vekt på byggsektoren.

2. Meddelelse fra Nordisk ministerråd

Nordisk ministerråd er som Nordisk råd opptatt av felles nordisk innsats mot arbeidslivskriminalitet, og å sikre ordnede forhold på de nordiske arbeidsmarkedene. Nordisk ministerråd deler også Nordisk råds oppfatning av at næringer som byggsektoren kan ha noen særlige utfordringer, med aktører og arbeidskraft fra mange land utenfor Norden.

I forkant av denne rekommandasjon fra Nordisk råd, har Nordisk råds utvalg for vekst og utvikling invitert formannskapet i MR-A til dialog om nordisk samarbeid i kampen mot om arbeidslivskriminalitet. Ville Kopra, statssekretær i Finlands Arbeids- og næringsdepartement deltok i utvalgsmøtet i Nordisk råd 26.januar 2021. Statssekretær Kopra understreket viktigheten av nordisk samarbeid for å forhindre arbeidsmarkeds kriminalitet, og bekjempe sosial dumping, grå økonomi og økonomisk kriminalitet, samt fremme rettferdige konkurransevilkår. Og samtidig pekte Kopra på at når det ses tegn til økende omfang og risiko, så er det behov for mer nordiske samarbeid mot arbeidslivskriminalitet. Et Nordisk samarbeid må ha fokus på at Norden inngår i et felles arbeidsmarked i EU/EØS. Dialogen fra dette utvalgsmøtet har inngått i MR-As arbeid med å utforme et nytt samarbeidsprogram.

Felles nordisk kamp mot arbeidslivskriminalitet har vært et sentralt tema i MR-As nåværende samarbeidsprogram 2018-2021. I programperioden har arbeidslivskriminalitet vært et sentralt tema innenfor dagsorden på MR-A møter, og det har vært i fokus på nordiske konferanser, hvor også de baltiske land har vært invitert med. Det kan nevnes at det ble signert en ministererklæring om *Fair*

Competition and Fair Working Conditions i 2018 fra de nordiske arbeidsministre til daværende EU kommissær Marianne Thyssen, for å understreke at de nordiske land ser det som et viktig spørsmål at ordnede forhold og rettferdig flyt av arbeidskraft blir prioritert i EU/EØS. I perioden har også Nordisk ministerråds innsats for mobilitet stått sterkt, og MR-A har vektlagt at ordnede forhold på arbeidsmarkedet er en grunnleggende forutsetning for et mobilt arbeidsmarked i Norden. Tiltak for å øke mobilitet i det nordiske arbeidsmarkedet må skje innenfor rammene av den nordiske modellen.

MR-A har nå utarbeidet et nytt samarbeidsprogram for årene 2022–2024, som vil legges frem som ministerrådsforslag ved Nordisk råds sesjon 2021. Nordisk Råd har i innledende kommentarer til MR-As samarbeidsprogram fremhevet viktigheten av nordiske innsats mot arbeidslivskriminalitet, og bidratt til at dette inngår som en viktig del av samarbeidsprogrammet. Samarbeidsprogrammet 2022–2024 tar utgangspunkt i Nordisk ministerråds visjon 2030 og tilhørende handlingsplan, og konkretiserer arbeidslivssektorens innsatser i de kommende tre år for å oppnå visjonen. Nordisk innsats mot arbeidslivskriminalitet er viktig for å styrke et konkurransedyktig Norden, ordnede arbeidsforhold er en forutsetning for mobilitet og et felles nordisk arbeidsmarked, og det er av sentral betydning for å opprettholde de nordiske modellene for lønns- og arbeidsvilkår.

Samarbeidsprogrammet 2022–2024 er bygget opp rundt 10 mål hvor innsats mot arbeidslivskriminalitet er særlig sentralt i målet om å *Sikre ordnede forhold på arbeidsmarkedet*, hvor det fremheves at de nordiske land står sammen om fri konkurranse og mobilitet. I det inngår det en sterk og kontinuerlig innsats mot arbeidslivskriminalitet og sosial dumping. Da arbeidslivskriminalitet ikke stoppes av landegrenser er det et åpenbart behov for samarbeid på tvers av grenser og sektorer, samt behov for erfaringsdeling og utvikling av strategier i fellesskap. MR-A vil derfor i programperioden bestrebe å oppnå mer konkret og forskningsbasert kunnskap om hva som virker og har effekt i kampen mot arbeidslivskriminalitet, og fokusere på økt erfaringsdeling og å styrke samarbeidet mellom nordiske land i praksis.

MR-A har et sterkt fokus på de endringer og trender arbeidslivet står overfor, og hvordan de nordiske modellene kan utvikles for å bevare sine styrker i fremtiden. Innenfor det fokuset vil resultatene fra MR-As store forskningsprosjekt om fremtidens arbeidsliv være med på å danne et grunnlag for MR-As innsatser. Det nordiske samarbeidet kan bidra til å sikre fundamentale lønns- og arbeidsvilkår, og at arbeidstakerrettigheter respekteres, når arbeidslivet endres som følge av teknologisk innovasjon, grønn omstilling, eller skal gjenopprettes etter en krise slik som Covid-19 pandemien. Videre er det viktig at innsatsen mot arbeidslivskriminalitet utvikles i samarbeid med partene i arbeidslivet. Og at den nordiske innsats mot arbeidslivskriminalitet inngår i internasjonale dialoger, da særlig innenfor EU/EØS og med ILO.

De nordiske arbeidstilsyn og arbeidsmiljømyndigheter har et utstrakt samarbeid, og det kan nevnes at tilsyns- og myndighetsdirektørene nedsatte en nordisk

arbeidsgruppe som i 2020 publiserte rapporten *Work today and in the future; Perspectives on Occupational Safety and health (OSH) challenges and opportunities for the Nordic labour inspectorates*. Rapporten anbefaler å styrke samarbeidet mellom arbeidstilsynene i de nordiske land, for å sammen kunne være bedre rustet til å møte utfordringer i form av arbeidslivsendringer som medfører nye risikofaktorer for arbeidslivskriminalitet.

Til sammen viser disse innsatsene at det er stort fokus på innsatser mot arbeidslivskriminalitet innenfor Nordisk ministerråd for arbeidsliv. Byggsektoren er en utsatt bransje med mange kontraktsparter og underleverandører, samt arbeidskraft fra land hvor det ikke tilbys sammenlignbare vilkår og lønn som i de nordiske land. Det er sentralt for Nordisk ministerråd å følge opp viktigheten av gode og ryddige arbeidsvilkår, og rettferdige konkurransevilkår, når vi kan se et nordisk arbeidsliv som endrer seg i form av økende mobilitet, teknologisk utvikling, og nye arbeidsformer og omstillingskrav.

Nordisk ministerråd anser herved at rekommandasjonen er oppfylt.